

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

MEHMET KOCAAĞA BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2017/21161)

Karar Tarihi: 30/6/2020

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Celal Mümtaz AKINCI
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Raportör : M. Emin ŞAHİNER
Başvurucu : Mehmet KOCAAĞA
Vekili : Av. Mahir ÖNAL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza yargılamasında lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 14/4/2017 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Bitlis Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) 2/3/2016 tarihli iddianame ile başvurusunun terör örgütü propagandası suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır.

8. İddianame, Bitlis 2. Ağır Ceza Mahkemesince (Mahkeme) 30/6/2016 tarihinde kabul edilerek E.2016/270 sayılı dosya üzerinden kovuşturma aşaması başlamıştır.

9. Mahkeme 7/11/2016 tarihinde yaptığı duruşmada, üzerine atılı suçtan başvurusunun beraatine, ayrıca kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 3.600 TL vekâlet ücretinin de ödenmesine karar vermiştir.

10. Bu karara karşı Başsavcılık tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur. Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi 28/2/2017 tarihinde, sanığın müdafiliğini üstlenen Av. Mimar Önal'ın sanığın vekili olduğuna ilişkin bir vekâletname ibraz etmediği dikkate alındığında sanık yararına vekâlet ücretine hükmedilemeyeceğinin gözetilmemesi gerekçesiyle hükmün düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiştir.

11. Başvurucu, Bölge Adliye Mahkemesinin kararını 1/4/2017 tarihinde öğrenmiştir.

12. Başvurucu 14/4/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

13. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.

Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir."

14. 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Vekâlet ücreti" kenar başlıklı 164. maddesi şöyledir:

"Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.

Yüzde yirmi beşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.

İkinci fıkraya göre yapılacak sözleşmeler, dava konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz.

Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılamaz. Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir.(Değişik üçüncü ve dördüncü cümle:13/1/2004 – 5043/5 md.) Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı

hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır.

Dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.”

15. 28/12/2013 tarihli ve 28865 sayılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin “*Konu ve Kapsam*” kenar başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandıran her türlü merci kararlarında ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa yükletilmesi gereken avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde, Avukatlık Kanunu ve işbu tarife hükümleri uygulanır.”

16. Anılan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin “*Ceza davalarında ücret*” kenar başlıklı 13. maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

“Ceza mahkemelerinde görülen tekzip, internet yayın içeriğinden çıkarma, idari para cezalarına itiraz gibi başvuruların kabulü veya ilk derece mahkemesinin kararına yapılan itiraz üzerine, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılması halinde işin duruşmasız veya duruşmalı oluşuna göre İkinci Kısım Birinci Bölüm 1. sıradaki iş için öngörüldüğü şekilde avukatlık ücretine hükmedilir. Ancak başvuruya konu idari para cezasının miktarı Tarifenin İkinci Kısım Birinci Bölüm 1. sıradaki iş için öngörülen maktu ücretin altında ise idari para cezası kadar avukatlık ücretine hükmedilir.”

B. Uluslararası Hukuk

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 35. maddesine 14. Protokol'le eklenerek 1/6/2010 tarihinde yürürlüğe giren önemsiz zarar kriterine ilişkin içtihadında bu yeni kriterin Sözleşme ve protokolleri ile güvence altına alınan hakların Avrupa düzeyinde hukuksal açıdan korunmasını sağlama yönündeki temel görevine yoğunlaşması için önemsiz başvuruları ivedilikle inceleme olanağı vermesi amacıyla oluşturulduğunu belirtmektedir (*Stefanescu/Romanya* (k.k.), B. No: 11774/04, 12/4/2011, § 35). “*Deminimis non curat praetor*” prensibine göre yeni kabul edilebilirlik şartı -bir hak ihlali ne denli gerçek olursa olsun- uluslararası bir mahkeme tarafından incelenmeyi gerektirecek asgari bir ağırlık düzeyine ulaşması gerektiği görüşüne dayanır (*Korolev/Rusya* (k.k.), B. No: 25551/05, 1/7/2010). Bu kriterin incelenmesinde ihlal edildiği iddia edilen hakkın mahiyetini, ihlal iddiasının ciddiyeti ve/veya ihlalin başvuranın kişisel durumu üzerinde oluşturacağı olası sonuçlarını da gözönünde bulundurmak gerekir (*Giusti/İtalya*, B. No: 13175/03, 18/10/2011, § 34).

18. AİHM, söz konusu kriteri uygularken Sözleşme ve protokollerinin güvence altına aldığı insan haklarına saygının başvurunun esastan incelenmesini gerektirip gerektirmediği hususunu da incelemektedir. Bu kapsamda AİHM, önem kriteri getirilmeden önce de önüne gelmiş olan Sözleşme ile ilgili hususta açık ve çokça uygulanmış olan bir

içtihadın bulunması durumunda bu incelemenin yapılmasının gerekli olmadığına hükmettiğini (*Van Houten/Hollanda* (kayıttan düşürme), B. No: 25149/03, 29/9/2005, §§ 33-38; *Kavak/Türkiye* (k.k.), B. No: 34719/04, 37472/05, 19/5/2009) hatırlatarak AİHM içtihatlarını genişletebilecek veya bunlara katkı sağlayabilecek nitelikte olmayan başvuruları incelememektedir (*Tayfun Görgün/Türkiye* (k.k.), B. No: 42978/06, 16/9/2014).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 30/6/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu, vekaletnamenin mahkemeye ibraz edilmediğine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararındaki saptamanın aksine 19/7/2016 tarihinde 12/7/2016 tarihli vekâletnamenin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden dava dosyasına gönderildiğini ve vekâletnameye ek olarak dosyaya 19/7/2016 tarihli vekâlet pulu makbuzunun ve vekâlet harcı alındığına dair sayman mutemedi alındısının sunulduğunu belirtmiştir. Başvurucu ayrıca 2/11/2016 tarihinde esasa ilişkin savunma dilekçesinin eklendiğini ifade etmiştir. Başvurucu diğer yandan Başsavcılık tarafından yapılan istinaf başvurusuna yönelik dilekçede vekâlet ücretine yönelik bir iddianın bulunmadığını vurgulamıştır. Başvurucu sonuç olarak istinaf mahkemesi tarafından verilen kararın hukuka aykırı olduğunu belirterek mülkiyet ve gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

21. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddialarının mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

22. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, anayasal açıdan önem taşımayan ve başvuru önemli bir zarara uğramadığı başvuruların esastan incelenmeksizin reddedilebileceği hüküm altına alınmıştır.

23. Anılan hükümle anayasal ve kişisel önemden yoksun başvuruların esastan incelenmemesine imkân tanıyan ek bir kabul edilebilirlik kriteri getirilmiştir. Dolayısıyla diğer tüm kabul edilebilirlik kriterlerini taşısa hatta esas hakkında incelemeye geçildiğinde ihlal kararı verilebilecek nitelikte olsa bile kanunda belirtilen nitelikteki bir başvuru kabul edilemez bulunabilecektir (*K.V. [GK]*, B. No: 2014/2293, 1/12/2016, § 55).

24. Kanun'da anayasal ve kişisel önemden yoksun başvuruların kabul edilemez bulunabilmesi için iki koşul öngörülmüştür: *Anayasal önem* olarak adlandırılabilir olan birinci koşul *başvurunun Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşıması*, *kişisel önem* olarak adlandırılabilir olan ikinci koşul ise *başvurucunun önemli bir zarara uğramamasıdır* (*K.V.*, § 57).

25. Anayasa hükümlerinin yorumlanması açısından önem taşıma unsurunun başta Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru yoluyla daha önce yorumlamadığı meseleleri kapsadığında kuşku bulunmamaktadır. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, bir meseleyle ilgili olarak daha önce Anayasa'nın ilgili hükümlerini yorumlamış olsa bile değişen durumları dikkate alarak yeniden yorumlama ihtiyacı duyabilir. Bu durumda da o meseleye ilişkin başvurunun anayasal öneminin bulunduğunu kabul etmek gerekir (K.V., § 63).

26. Anayasa'nın uygulanması açısından önem taşıma unsurunda ise başvurunun Anayasa hükümlerinin uygulanması açısından önem taşıdığına söylenebilmesi için kamu makamları ve derece mahkemelerinin belli bir meseleye ilişkin uygulamalarının Anayasa Mahkemesi yorumlarından farklı olması ve bu farklılığın da önemli olması gerekir (K.V., § 64).

27. Kişisel önem bulunmaması koşulu ise -başvurucunun içinde bulunduğu koşullar da dâhil olmak üzere- her olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak ve objektif verilerden hareket edilerek Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilir (K.V., §§ 66, 67).

28. Somut olayda başvurunun mülkiyet hakkının ihlal edildiğine dair şikâyeti, kendisini temsil eden avukat tarafından Mahkemeye vekâletname ibraz edilmesine rağmen beraat ettiği ceza davasında Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre lehine hükmedilmesi gereken vekâlet ücretine hükmedilmemesine ilişkindir.

29. Anayasa Mahkemesi daha önce kısmen farklı gerekçelere dayanan lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi şikâyetlerini içerir başvuruları incelemiş, anayasal ve kişisel önemden yoksun olmaları nedeniyle kabul edilemez bulmuştur. Bu sonuca ulaşılırken mülkiyet hakkına yönelik ihlal iddialarının bireysel başvuru yoluyla daha önce ilgili anayasa kuralları çerçevesinde incelenip yorumlandığı ve başvuruda takdir edilmeyen vekâlet ücretinin başvurucuya ciddi anlamda zarar verdiği konusunda bir açıklamanın olmadığı gözetilmiştir (*Daygınat Magomedzhamilova ve diğerleri*, B. No: 2015/516, 20/3/2019, §§ 40-42).

30. Somut başvuruda lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesinin başvurunun içinde bulunduğu kişisel koşullara göre kendisine ciddi anlamda zarar verdiği ve kendisi için ne denli önemli olduğu hususunda herhangi bir açıklamasının olmadığı da gözetildiğinde önemli bir zarar olduğu kanaatine ulaşılamamıştır. Dolayısıyla lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine dair şikâyet, anayasal ve kişisel önem kriterini karşılamamaktadır.

31. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın yorumlanması ve uygulanması açısından önem taşımadığı gibi başvurunun da önemli bir zarara uğramadığı sonucuna varıldığından anayasal ve kişisel önemden yoksun olduğu anlaşılan başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *anayasal ve kişisel önemden yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2017/21161

Karar Tarihi : 30/6/2020

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 30/6/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL